

Preporuke Foruma Reforma – 29. novembar 2011.

Struktura CIK-a

Forum Reforma predlaže promene u sastavu CIK-a, koji slede:

- 1. Imenovati dodatnog sudiju kao zamenika predsedavajućeg u slučajevima u kojima predsedavajući ne može da obavlja svoju funkciju.**
  - Direktnim izborom predsednika stvara se potencijalni sukob interesa. Ukoliko nekoliko nedelja pre dana održavanja izbora predsedavajući CIK-a da ostavku, može doći do situacije u kojoj predsedavajući, koji potencijalno može biti kandidat za još jedan mandat, imenuje predsedavajućeg CIK-a. Ova situacija može stvoriti sukob interesa i umanjiti kredibilitet CIK-a ukoliko predsedavajući kao osoba od najvećeg uticaja u CIK-u bude imenovan od strane kandidata koji je sam u trci.
  - Kako bi se sprečila data situacija, diskutovani su različiti modaliteti (od imenovanja predsedavajućeg od strane Skupštine ili Predsedništva Skupštine, i drugi načini), ali Forum Reforma došao je do zaključka da predloži imenovanje još jednog dodatnog sudije u svojstvu zamenika predsedavajućeg, koji nije redovan član, već samo zamenik predsedavajućeg (sa pravom glasa samo u slučajevima kada zamenjuje predsedavajućeg), imenovan na isti način kao i predsedavajući.
  - Treba dalje detaljno predvideti kako izvršiti izbor u slučaju da ni zamenik predsedavajućeg ne može da obavlja svoju funkciju. Takođe, dalje treba predvideti zakonom da li se predsedavajući angažuje na puno radno vreme ili ima zasebne obaveze između Suda i CIK-a .

- 2. Predsedavajući CIK-a ne bi trebalo da ima pravo da bude uzdržan u slučaju podjednakog broja glasova između drugih članova.**
  - Neretko u prošlosti se desilo da institucija CIK-a dođe u situaciju blokiranja odlučivanja. Isto se čak dešavalo i u najznačajnijim trenucima kada je trebalo doneti suštinske odluke o daljoj sudbini izbornog procesa.
  - Forum Reforma predlaže da u slučaju podjednakog broja glasova između drugih članova, predsedavajući nema pravo da bude uzdržan. Ovo se obrazlaže činjenicom da kao sudija, predsedavajući ima obavezu da štiti i tumači zakon na odgovarajući način. U slučaju da bez obzira na isto predsedavajući odluči da ne glasa, ovaj glas uzdržanosti treba da se računa kao glas protiv.

- 3. Povećati broj članova CIK-a na 13 i uravnotežiti sastav podjednakim brojem članova iz pozicije i opozicije, isključujući predsedavajućeg.**
  - Uravnotežiti sastav CIK-a isključujući predsedavajućeg kako bi postojao podjednak broj članova pozicije i opozicije, šest članova iz pozicije i šest članova iz opozicije. Prvo dodeliti mesta subjekata koji zastupaju one koji se kandiduju za rezervisana mesta u Skupštini. Nakon toga, druga mesta dodeljuju se tako da se postigne opšta ravnoteža između pozicije i opozicije.
  - Odlučivanje u CIK-u bilo je problematično i u određenim slučajevima predstavnici opozicije nadglasavani su od strane predstavnika pozicije. Kosovo ima politički CIK i kao takav, tumači i predviđa primenu zakonskog okvira i u slučaju nadglasavanja postoji opasnost stvaranja

povlastica za određene subjekte. Iz razloga što CIK utvrđuje i tumači pravila igre kada govorimo o izborima, izrazito je važno da nadglasavanje bude što ređe zato što dovodi u pitanje kredibilitet i profesionalizam CIK-a.

- U slučaju isteka mandata bilo kog člana, nominaciju ponovo vrši partija koja je nominovala ranijeg člana. U svakom slučaju, ukoliko je stranka prešla iz opozicije u poziciju ili obrnuto, onda nominaciju vrši druga stranka koja ispunjava kriterijume. U konkretnom smislu, iako se promeni status stranke (iz pozicije u opoziciju ili obratno) struktura CIK-a ne menja se do isteka mandata člana/članice.

4. Mandat predsedavajućeg/predsedavajuće ostaje 7 godina ali sa mogućnošću reizbora samo na još jedan mandat (dakle 7+7).

- Iz razloga što Skupština ima mandat od četiri (4) godine, a predsednik na 5 godina, mandat predsedavajućeg CIK-a treba da se razlikuje kako bi se osiguralo da se ne radi o političkim sporazumima iz mandata u mandat. Iz ovog razloga, kao i u cilju kontinuiteta i doslednosti, preporučujemo da mandat ostane 7 godina.
- Mandat članova treba da ostane 4 godine što se poklapa sa mandatom Skupštine. Dato rešenje logično je usled same činjenice da se predviđa da struktura CIK-a odražava broj stranaka u parlamentu koji se može promeniti održavanjem novih izbora za Skupštinu Kosova. Treba da postoje jasne zakonske odredbe koje sprečavaju članove CIK-a da se nalaze na drugim izvršnim funkcijama u političkim strankama ili javnim institucijama.

5. Imenovanje članova CIK-a treba da bude izvršeno od strane predsednika zemlje, međutim treba pojasniti zakonski postupak za imenovanje, smenu i način zamene i ograničiti na 14 dana rok za donošenje zakona o imenovanju ili odbijanju kandidata.

- Nejasna pravna osnova po kojoj predsednik može odbaciti nominaciju je problematična. Ukoliko jedan predsednik učestvuje u trci, ostavka i neimenovanje jednog člana na dugi vremenski period u izbornom procesu može biti problematično i stvoriti sumnju u kredibilitet izbornog procesa.
- Imajući u vidu da se nominacija kandidata za sastav CIK-a vrši od strane političkih stranaka a predsednik zemlje ih na određeni način samo formalizuje, onda usled pojednostavljenog postupka imenovanja, bilo bi efikasnije da postupak imenovanja ostane ovako kako je sada. Imenovanje od strane Skupštine moglo bi izazvati zakašnjenja u imenovanju odnosno funkcionalizaciji CIK-a. Iz ovog razloga i kako bi se garantovalo da uloga predsednika ostane samo ceremonijalnog tipa, treba razjasniti pravnu osnovu na kojoj se može odbaciti i ograničiti odgovor na striktan vremenski rok.
- Treba da postoje jasnije zakonske odredbe kada govorimo o dužini trajanja postupka imenovanja jednog člana CIK-a od strane predsednika nakon nominacije od strane odnosne stranke, treba da postoje veoma jasne odredbe o tome kada predsednik može odbaciti jednu nominaciju za člana CIK-a i kada može prevremeno okončati njegov mandat.